

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til begrænsning af Bisphenol A i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH)

Komité sag

KOM nummer foreligger ikke

Resumé

Europa-Kommissionen har fremsat forslag om begrænsning af anvendelse af Bisphenol A i termopapir i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH).

Forslaget forventes sat til afstemning på et møde i REACH-Komiteén den 6.-7. juli 2016.

Forslaget vurderes generelt at have en positiv påvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark.

Forslaget vurderes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske, erhvervsøkonomiske eller erhvervsadministrative konsekvenser.

Regeringen er enig i, at risici ved anvendelsen af Bisphenol A ikke er tilstrækkeligt kontrolleret, og at der derfor er behov for at begrænse anvendelsen. Regeringen agter derfor at støtte forslaget.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag om begrænsning af anvendelsen af Bisphenol A (BPA) i termopapir ved tilføjelse til bilag XVII i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH).

Begrænsningsforslaget er fremsat på baggrund af et forslag udarbejdet af Frankrig i henhold til artikel 69, stk. 4, hvorefter en medlemsstat skal indsende et såkaldt Bilag XV-dossier til det Europæiske Kemikalieagentur, ECHA, såfremt medlemsstaten vurderer, at fremstilling, markedsføring eller anvendelse af et stof som sådan, i en blanding eller i en artikel udgør en risiko for menneskers sundhed eller miljøet, der ikke er tilstrækkeligt kontrolleret.

Der træffes endelig afgørelse om begrænsning af stoffet i henhold til artikel 133, stk. 4 i REACH-forordningen og efter forskriftprocedure med kontrol i artikel 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, jf. artikel 12 i forordning nr. 182/2011.

Forslaget forventes sat til afstemning på mødet i REACH-komiteén den 6.- 7.juli 2016.

Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget i REACH-komiteén, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet med henblik på legalitetskontrol, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Opnås der ikke kvalificeret flertal i REACH-komiteén, forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Formål og indhold

Bisphenol A (BPA) anvendes bl.a. til fremstilling af termopapir, som eksempelvis anvendes til kasseboner. Termopapir består af råpapir med mindst ét lag belægning, som kan indeholde BPA. Belægningen ændrer farve, når det udsættes for varme, hvilket medfører, at den trykte tekst kommer til syne.

Frankrig fremsatte i 2014 et såkaldt bilag XV-dossier med forslag om at begrænse markedsføring af termopapir indeholdende BPA i en koncentration på 0,02 vægtprocent eller derover. Frankrig foreslog, at begrænsningen skulle træde i kraft 36 måneder efter forordningens ikrafttrædelsesdato. Forslaget var begrundet i, at termopapir indeholdende BPA udgjorde en uacceptabel risiko for ufødte børn af gravide arbejdstagere, herunder særligt kassemedarbejdere, og forbrugere.

Det Europæiske Kemikalieagentur ECHA's udvalg for risikovurdering, RAC, konkluderede i sin udtalelse hertil, at risikoen for forbrugere er tilstrækkelig kontrolleret, men bekræftede den risiko, som eksisterede for ufødte børn af gravide arbejdstagere. RAC konkluderede derfor, at det franske begrænsningsforslag var den mest passende foranstaltning i forhold til at reducere disse risici mest effektivt.

ECHA's udvalg for socioøkonomisk analyse, SEAC, konkluderede, at selvom forslagens samlede beregnede omkostninger overstiger de potentielt sundhedsmæssige gevinster af begrænsningsforslaget, så udgør omkostningerne forbundet med begrænsningen en meget lille andel af de samlede personaleomkostninger eller det samlede bruttodriftsoverskud i de berørte sektorer i EU. Hvis omkostningerne overføres til forbrugere gennem en prisstigning på forbrugsgoder, vil det svare til 1,50-4,50 kr. per år per person på arbejdsmarkedet. SEAC konkluderede, at begrænsningsforslaget var en passende foranstaltning til at adressere arbejdstageres sundhedsrisici.

RAC og SEAC konkluderede endvidere, at den foreslåede begrænsning er gennemførlig, og at den kan håndhæves, forvaltes og overvåges. ECHA har sendt de to udvalgs vurderinger til Kommissionen.

Baseret på de to vurderinger konkluderede Kommissionen, at der er en uacceptabel sundhedsrisiko for ufødte børn af gravide arbejdstagere, som håndterer termopapir med BPA i koncentrationer på 0,02 vægtprocent eller derover. I betragtning af SEAC's overvejelser om økonomisk overkommelighed og fordelings effekter, konkluderer Kommissionen, at begrænsningsforslaget vil adressere de identificerede risici, uden at industrien, forsyningskæden eller forbrugere pålægges en væsentlig byrde. Kommissionen konkluderer derfor, at Frankrigs begrænsningsforslag er en passende foranstaltning på EU-plan. Da der endvidere findes analysemetoder, hvormed koncentrationen af BPA i termopapir kan måles, er det muligt at håndhæve begrænsningen.

Kommissionen bemærker, at Bisphenol S (BPS), som er det mest sandsynlige erstatningsstof for BPA, kan have en toksikologisk profil, der ligner BPA's, og derfor muligvis kan forårsage tilsvarende sundhedsskader. For at undgå, at de skadelige virkninger af BPA bliver erstattet af tilsvarende skadelige virkninger af BPS, bør ECHA overvåge anvendelsen af BPS i termopapir og videregive alle yderligere oplysninger til Kommissionen, således at denne kan vurdere, hvorvidt et forslag om begrænsning af anvendelsen af BPS i termopapir skal udarbejdes.

På baggrund af ovenstående foreslår Kommissionen, at der indføres et forbud mod markedsføring af termopapir med et indhold af Bisphenol A i en koncentration lig med eller på mere end 0,02 vægtprocent, og at begrænsningen skal træde i kraft 36 måneder efter vedtagelsen.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om forslaget. Europa-Parlamentet hører forud for den endelige vedtagelse, om Kommissionen har overskredet sine beføjelser i forbindelse med forslaget; om udkastet ikke er foreneligt med basisretsaktens formål eller indhold; eller om det ikke overholder nærhedsprincippet eller proportionalitetsprincippet.

Nærhedsprincippet

Da formålet vedrører realiseringen af det indre marked, finder regeringen, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Danmark har siden 2011 haft forbud mod BPA i materialer til fødevarerkontakt til børn under tre år.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Hvis forslaget vedtages, vil det have direkte retsvirkning i Danmark. Forslaget vurderes heller ikke at medføre et behov for at ændre eller ophæve eksisterende regler.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

Forslaget vurderes ikke at medføre nævneværdige erhvervsøkonomiske konsekvenser eller at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser. Det Europæiske Kemikalieagenturs udvalg for socioøkonomisk analyse, SEAC, har vurderet, at forslagets omkostning, hvis omsat til øgede priser for forbrugerne, vil svare til 1,50-4,50 kr. per år per person på arbejdsmarkedet

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Det vurderes, at forslaget vil have en positiv virkning på beskyttelsesniveauet i Danmark, idet forordningen indfører nye regler i Danmark.

Høring

Forslaget har været sendt i høring i EU-specialudvalget vedrørende miljø fra den 24. juni 2016 til den 27. juni 2016. Der kom 2 hørings svar:

Det Økologiske Råd og Forbrugerrådet Tænk Kemi

Det Økologiske Råd og Forbrugerrådet Tænk Kemi støtter regeringens holdning om at støtte et forbud mod BPA i termo-papir, opfordringen til Kommissionen om også at fremsætte forslag om forbud mod BPS samt ønsket om en indfasningsperiode kortere end 3 år. Dette på baggrund af, at COOP Danmark allerede har gennemført en sådan udfasning af alle bisphenoler i deres kasseboner.

Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Naturfredningsforening anførte, at foreningen på ingen måde er i stand til kunne afgive høringssvar indenfor den korte frist. Herudover ønsker foreningen at protestere over et stigende antal høringer, der udsendes med meget korte høringsfrister, der gør det umuligt afgive meningsfulde høringssvar.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Begrænsningsforslaget har været til diskussion i REACH-komiteén den 20. april 2016, og, baseret på de fremsatte kommentarer, vurderes der at være bred støtte til forslaget. Flere af landene har ønsket præciseringer i forslaget, hvilket Kommissionen har imødekommet. Ingen medlemsstater har udtrykt ønske om at indskrænke begrænsningsforslaget.

På denne baggrund forventes der at være et kvalificeret flertal for forslaget blandt medlemsstaterne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter, at anvendelsen af problematiske stoffer skal begrænses, når der kan identificeres en uacceptabel risiko.

Regeringen vurderer, at den foreslåede grænseværdi på 0,02 vægtprocent er tilstrækkelig til at sikre mod fremtidig anvendelse af BPA i termopapir, idet der typisk kræves en koncentration på 1-2 vægtprocent, før det kan anvendes som termopapir.

Da der allerede på nuværende tidspunkt findes alternativer på markedet, og da en række dagligvareforhandlere allerede frivilligt er begyndt at udfase anvendelsen af termopapir med BPA, finder regeringen, at den foreslåede indfasningsperiode på 3 år bør afkortes.

Regeringen er dog bekymret ved udsigten til, at BPA erstattes med BPS og tilsvarende bisphenol-forbindelser og vil derfor opfordre Kommissionen til hurtigst muligt at fremsætte forslag til forbud mod anvendelse af disse stoffer i termopapir.

Regeringen finder således, at det foreslåede begrænsningsforslag er tilstrækkeligt til at sikre beskyttelse af ufødte børn af gravide arbejdere og forbrugere og agter på den baggrund at støtte forslaget, idet den dog vil arbejde for en kortere indfasningsperiode end 3 år.

Regeringen agter derfor på den baggrund i sidste ende at stemme for Kommissionens forslag.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.